

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Rokopisov ne vrača.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštino vred za celo leto 15 Din, za p. leta 7-50 Din, za čet. leta 3-75 Din.

Posamezna številka 40 p

Poština plačana

rini.

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Telefo. 1 šte. 7.

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 40 p

22. šte. 1922

Gornja Radgona, dne 2. junija 1922.

IV. leto.

Naše smernice.

V nedeljo 21. maja je imelo vodstvo SLS v navzočnosti 94 članov v Celju sejo, v kateri se je po dolgi in temeljiti debati sprejel sledeči sklep:

RESOLUCIJA:

„Z ozirom na medstrankarsko gibanje v Sloveniji povdarja vodstvo SLS ponovno svoje stališče, da je vprašanje republike in monarhije za našo stranko vprašanje druge vrste. V njej se lahko svobodno udeleži prepričan republikanec, kakor tudi monarhist. Prvo in glavno vprašanje za SLS je popolna samovlada ljudstva v nerazdeljeni Sloveniji. Ugotavljamo pa, da je centralistična politika vladnih strank z neenakimi davki in bremenmi, s kraljevo civilno listo v času največje bede po nekaterih krajih, z vedno slabšo in vedno bolj koruptno upravo, močno ojačila in poživila republikansko krilo v stranki: Ne samo posamezniki, cele organizacije se eno dušno priznavajo na republikansko stališče. Strankino vodstvo bo to upoštevalo kot ojačenje svoje dosedanje opozicionalne taktike, katero odobrava ogromna večina slovenskega ljudstva.

Vodstvo SLS ponovno odobrava taktiko svojega parlamentarnega zastopstva, katero je v parlamentu moško in dosledno zastopalo radikalni državnoopravni in socialni program SLS.

Vodstvo SLS odklanja vsak poskus razširiti pasivno taktiko hrvatskega bloka na Slovenijo in obžaluje njegovo vmešavanje v slovensko notranjo politiko kot otežkočenje sporazuma, ki bi bil med celo opozicijo gotovo umesten. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je stranka danes trdnjša in bolj konsolidirana, nego kdaj poprej.“

Voditelju dr. Korošču in poslancem se je za vztrajno in nad vse neustrašeno zastopanje ljudskih pravic izrekla zahvala in popolno zaupanje.

Slovensko časopisje.

V slovenskem časopisju se v očigled časopisne krize, ki vlada napr. v Nemčiji opazajo živahne spremembe. V kratkem času sta prenehala dva lista: „Ptujski list“ lokalno glasilo JDS (demokratske vulgo liberalne stranke), ki je izhajal v Ptuj in „Sedanost“, ki je izhajala v Novem mestu na Kranjskem. „Ptujskemu listu“ — se je (govorim brez predsodkov!) vedno bolj poznalo, da hira ker je bil bolj je tične vsebine in izgleda, medtem ko se je „Sedanost“ — sicer malega obzega, a včasih bogate vsebine že zelo udomačila ter je vzlasti „Kmetijskemu listu“ stopila v želodec. „Sedanost“ preneha, ker je njen duševni oče in urednik g. Fr. Radešček poklican v drugo službo, kjer bo mogel svoj idealizem udeleži v mnogo večjem obsegu kot mu je bilo to mogoče v funkciji urednika lokalnega glasila. V Mariboru je začel izhajati „Narodni list“ g. V. Spindlerja nekdanjega pesnika. Oni „Narodni list“ pred vojno ni zapustil najlepših spominov in prva številka „prerojenega“ Narodnega lista nas spominja pisave „Domovine“ in zloglasnega „Pondeljka“, ki je tudi že zaspal. — Kot novost v slovenskem časopisju pa izide ob Binkoštih 1. šte. „Samouprave“, organ na-

rodno radikalne omladine. S tem listom stopa v slovensko politično areno agilni in idealni duhovnik dr. Leopold Lenard z društvom mladih radikalnih omladincev iz Srbije in Slovenije. Tako je dobila Slovenija drugo radikalno glasilo. (V Kočevju izhaja štirinajstdnevno „Radikal“). Oni, ki se ne prištevajo zgolj „političnim klerikalcem“ ampak objektivnim bojevnikom za resnično ujedinjenje Jugoslovanov pričakujejo od novega glasila, da bo skušal zgladiti mučna nesoglasja med nami, ublažil verski fanatizem na eni in drugi strani (v kolikor se sv. vera onečaščenje s politikom) ter seznanil brate Srbe z razmerami pri nas in obratno. Če bo to smernica „Samouprave“ bo brezdvomno zadobila obsežen krog trezno in prevdarno mislečih Slovencev. Od časa do časa se bomo bavili z novim listom, ker nam je mnogo ležeče na tem, da se v sedanjem od strupenih plinov in grozečih strel razpaljenem ozračju naše nebo razbistri. — Toliko je spremembe v slovenskem časopisju samo v mesecu maju; bogve kaj nam prinesejo pasji dnevi in doba kislih kumarcev...

Iz tega vidimo, kako velika važnost se polaga na časopisje, ki se po pravici imenuje velesila. Časopis je kakor prijatelj. Dober ali slab. Med dobrim in slabim ni težko izbirati: Vse kar je proti jasni pameti, treznemu razumu in najenostavnejšim občutkom človeškega srca, je brezdvomno slabo, škodljivo. Zato v vsako hišo le dobro, pošteno, krščansko časopisje.

Obmejni Slovenci! Rodoljubi!

Čisto ste pozabili na svoj obmejni tiskovni sklad. Gotovo je kot razumni ljudje popolnoma zavedate, s kako velikimi stroški je zvezano izdajanje lista. „Murska Straža“ je naš list, naš branitelj in učitelj in gotovo ne boste s svojo brezbriznostjo pripustili da ustavimo list. — Mnogim je neznano, da so zadnji čas poskočile plače stavcem in tiskarjem zopet za 20%. Materijal je drag, oglasni davek nas tlači in poleg vsega si prizadevajo razno barvni nasprotniki na vse kriplje, da bi povzročili ustavitev lista bodisi na eden ali drugi način. Zato zbirajte ob vsaki priložnosti za obmejni tiskovni sklad „Murske Straže“, ki se bori za pravice ljudstva proti tiranu kapitalizmu. Kar date za obmejni tisk. sklad, date sebi za sebe! Fantje in dekleta s Prlekije in posebno z Murskega polja, Prekmurja in Slovenskih goric na delo! Tekmujte med seboj in pokažite našim brezvestnim in slepim nasprotnikom, da ste zavedna in verna slovenska mladina!

POKRAJINSKA OBRTNA RAZSTAVA v MARIBORU.

Otvoritev pokrajinske obrtne razstave se vrši pred zaključkom ljubljanskega velesejma. Računati je s tem da bodo vsi posestniki tega velesejma bodisi iz inozemstva in iz vseh delov naše države, obiskali tudi mariborsko pokrajinsko razstavo. Obrtniki iz Hrvatske in Srbije, kjer obrt še ni tako razvita, kakor pri nas v Sloveniji, si bodo razstavo korporativno ogledali. Le s tem je zajamčen uspeh razstave. Pri tej priliki moramo pokazati, kaj zamore naša domača obrt. Dokazati moramo, da nismo več odvisni od Avstrije, niti od ostalega inozemstva. Beograjski in drugi trgovci in odjemalci pa se bodo ob tej priliki lahko uverili, da si ti blago,

ki ga naročajo iz inozemstva in za katerega plačujejo visoko carino, lahko dobe doma — pri nas. S tem pa bomo vzbudili tudi več razumevanja za obrtni stan in za razvoj obrti, ki igra v vsakem narodnem gospodarstvu tako važno vlogo. Zato se pa mora vsak obrtnik, ki se tega zaveda in ki mu je ležeče na tem, da se naša obrt razvije in obrtni stan dvigne na ono mesto, ki mu pristojno zanesljivo vdeleže te razstave. Uspeh pa je odvisen predvsem od skupnega dela vseh panog obrti. Le samo, če bodo vse panoge vse obrti zastopane v častnem številu — in o tem ni dvoma — si bomo priborili upoštevanje. Zato: vsi obrtniki na plan!

PRIJAVNICE za „Pokrajinsko obrtno razstavo“ so se razposlale vsem obrtnikom, industrijalcem itd., ter se morajo najkasneje do 1. junija izpolnjene vrniti odboru. Vsi oni, ki bi slučajno še ne sprejeli prijavnic, se naprošajo, da nemudoma javijo svoj naslov odboru „Pokrajinske obrtne razstave“ v Mariboru, Aleksandrova cesta 22.

VSE OBRTNIKE ponovno opozarjamo, da je razstavni odbor znižal najemnino za prostore od 50 na 25 din. za kvadratni meter, da s tem omogoči vsakemu obrtniku vdeležbo razstavi. Pozivamo vse obrtnike, da se odzovejo povabila odbora in se razstave ki je za razvoj in procvit obrti neizmerne važnosti, zanesljivo vdeleže.

Tedenske novice

Za obmejni tiskovni sklad „Murske Straže“ je daroval vrli g. Gabriel Žilavec — ponovno 400 K, za kar se mu javno najiskrenejše zahvaljujemo in priporočamo vrlega usnjarskega podjetnika najtopleje. Živeli posnemovalci!

Pojasnilo javnosti. Sodeč po raznih vprašanjih je nastalo glede listov, ki izhajajo v Gornji Radgoni nesoglasje. Da bo javnost dobra informirana naj služi sledeče pojasnilo: Tiskarna Panonija je popolnoma zasebno podjetje, ki izvršuje vsako v tiskarsko stroko spadajoče delo. Tako tiska „Mursko Stražo“ glasilo obmejnih Slovencev, potem „Prekmurski glasnik“, glasilo slovenskih demokratov za Prekmurje in „Samoupravo“ organ narodnoradikalne omladine za Slovenijo. Ti listi nimajo nič skupnega ampak so usmerjeni v tri različne politične smeri in je te slučaj, da se tiskajo v eni tiskarni.

„Murska Straža“ ne dobiva od nobenega strankinega fonda niti vinarja. Ker se nekateri modrijani in tintomazi ustijo, da podpira „Mursko Stražo“ SLS, ki list baje vzdržuje, izjavljamo javnosti, da je to žalibog čisto navadna izmišljotina, temveč je res, da ima „Konzorcij Murske Straže“, v katerem ni nobenega duhovnika žalibog bridke skušnje v potrdilo prislovice, da je „nehvaležnost plačilo sveta“. Z ozirom na to dejstvo pa naj bo vsakemu jasno, zakaj „Murska Straža“ hodi po poti strogo stvarne kritike in ne pomišlja nikdar, kadar je treba posvetiti v kak temen kotiček lastnega tabora. Oni torej, ki trdijo, da uživa naš list podporo od kakšne bilo slovenske ali jugoslovanske politične stranke so žalibog v veliki zmoti. V očigled t. žalostne resnice pa se naj zganejo plemenito misleči pristaši naših stremiljenj in naj nam v teh težkih časih priskočijo na pomoč bodisi materijelno ali moralno. Kdor ne more dati denarja, naj agitira za naš list, ki pridobiva stalno na naročnikih. Vsaka hiša naj ima naš list! Mi vemo, da je edini naš podpornik naše pošteno, krščansko slovensko delovno ljudstvo in zanj se žrtvujemo!

Nabirajte zdravilna zelišča! Po naših krajih je dovolj zdravilnih rastlin in žuželk. Da se iste uporabijo za korist bližnjika, smo že v zadnji številki opozorili na to zbiranje, katero

lahko obavljajo otroci, ki dobe za marljivo zbiranje primerno nagrado. Natančnejše se izve v viničariji g. Baebler v Policah. Opis posameznih rastlin, ki bi prišle v poštev pa je najti v podlistku današnje številke.

Za večji vinograd v Smederevo (Srbiji) se išče izvežban viničar, ki bi dobival redno 300 dinarjev, prosto stanovanje in še druge ugodnosti. Gojil bi lahko svinje ali govedo. Njegovo delo je maloobsežno, tako da bi dotičnik lahko bil zaposlen tudi v bližnji tovarni za sladkor, ki svoje delavstvo dobro plačuje. Osebne ponudbe je pošiljati našemu uredniku.

Delo razmejitvene komisije v severni Sloveniji. Pred štirinajstimi dnevi je mednarodna razmejitvena komisija določila koto 380, 2 km vzhodno od Toke (Prekmurje) za dotičniško med Jugoslavijo, Avstrijo in Madžarsko, kakor je bilo to predvideno v st. germainski in trianonski mirovni pogodbi. Od Toke do Radgone poteka meja neizpremenjena, kakor je bila določena sivočasno. Od Toke do Sv. Ane se vjema z dosedanjjo administrativno mejo, tako de ostanejo občine Drakova, Matjaševci, Kuzma, Gornji Slaviči, Serdica in Očinje v Jugoslaviji. Od Sv. Ane do Radgone tvori novo mejo stara državna meja med Avstrijo in Madžarsko, veljavna že od leta 1867. Na meji od Toke do Radgone že postavljajo mejnike. Razmejitvena dela bodo končana do 15. junija, nakar se izvrši končnoveljavna zasedba tega ozemlja. Ob Muri se nadaljujejo tehnična dela. Ker doslej ni bilo novega načrta o regulirani Muri, zbirajo sedaj tudi katastralne in topografske podatke, tako da se na zemljevidih, kakor tudi v katastralnih mapah zaznamujejo nove meje. V odseku od Mure do Košenjaka in Ovševca, severno od Solčave, določi mednarodna razmejitvena komisija v kratkem natančno končnoveljavno mejo. Tehnična dela in postavljanje mejnikov v tem odseku, bo končano koncem meseca septembra. V sektorju od Ovševca do Peči, najzapadnejši točki naše države, kjer je bila meja že prošlega leta natančno določena in zaznamovana, se začne tehnična dela, ki so doslej radi visokega snega v Karavankah počivala, začetkom meseca junija in bodo dokončana meseca septembra ter bodo dotlej postavljeni tudi mejniki. Razmejitev med Jugoslavijo in Avstrijo bo tedaj ob tem času zaključena, izvemši majhen del pri Podorenskem sedlu, dolg približno 3 km. Naša razmejitvena komisija zahteva, da seže jugoslovanska meja do gostilne Poljana, kakih 500 m severno od sedanje deželne meje, na kar pa avstrijska delegacija noče pristati. Dne 8. junija se poda vsa mednarodna razmejitvena komisija na lice mesta da odloči tudi glede te zadnje sporne točke. S tem se dela mednarodne razmejitvene komisije zaključijo.

Vrednost denarja.

1 dolar	=	245—255—	K
1 zlatnik (cekin) =	800—820—	K	
1 lira	=	11—12.25	K
1 engl. funt . . .	=	1100—1200—	K
1 ogrska krona =	34	vinarjev.	
1 franc. frank . .	=	22—23.50	K
1 nemška marka 96	vin	—	1—K
1 češka krona . .	=	4.50—5.50	K
1 n.-a. krona . .	=	2.73—2.75	v.
1 švicarski frank =	49 do 50	kruna.	

Navodila

za nabiranje in sušenje divje rastočih zdravilnih rastlin.

Nabiranje in sušenje divje rastočih zdravilnih rastlin je delo, ki ga lahko opravljajo ne le otroci in ženske, ampak tudi invalidi, ter si s tem zagotovijo pošten zaslužek. Tudi vsak drugi posameznik se lahko ukvarja mimogrede z nabiranjem zdravilnih rastlin, ne da bi tratil mnogo časa, in vendar mu prinese to opravilo lahko precejšno gmotno korist. Naša dežela je bogata na rastlinah in vsaka pokrajina ima svoja posebna zdravilna zelišča, tako, da se peča nabiralec lahko skozi celo leto z nabiranjem in sušenjem zelišč in korenin. Da se pa vrši nabiranje in sušenje res prvilno strokovnjaško, ker le tako blago ima polno trgovsko vrednost, hočemo podati v kratkem splošna navodila glede nabiranja in sušenja divje rastočih zdravilnih rastlin, listov, cvetov, korenin in semenja.

Zdravilne rastline nabiramo vedno le o lepem in suhem vremenu, ko je jutranja rosa izginila in je rastlina že suha.

Cele rastline se nabirajo navadno predno se razcvetejo. Pri visokih rastlinah se nabirajo le zgornji deli, brez debelega stebala. Takoj, ko se naberejo, naj se raztrosijo na tenko na kakem suhem, zračnem in senčnem prostoru (podstrešje, skedenj itd.), da se posuše. Na solncu se ne

izkaznice za ožji obmejni promet so — vendar enkrat obojestransko dvojezične — izdane in je prehod prost. Samo na izkaznicah zadnje izdaje se čita „veljavnost do preklica“. Seveda čisto po jugoslovansko, ker res ne vemo, če nas danes ali jutri ne preseneti kaka novica o novih predpisih.

Na bolg.-srbski meji je napadla komitiska četa srbsko orožniško posadko in ubila poveljnika ter pet mož posadke. O dogodku je vložila naša vlada energičen protest na vlado v Sofiji.

Toča. Pretekli teden je nenadoma udarila toča ter napravila v Policah (pri G. Radgoni) v gotovem delu vinogradov zelo veliko škodo. Mestoma je uničila cele trte. K sreči se nevihta le mestoma uničila blesteče nade nekaterih vinogradnikov. Bog ve, kaj še pride do trgatve!

Amnestija. Glasom izvirnih poročil iz Beograda bo ob priliki kraljeve poroke 15.000 (petnajst tisoč) zločincev deležnih amnestije ali kraljeve pomilostitve. To so ljudje, ki so prišli navskriž s paragrafom pa niso bili dovolj pametni, da se izognejo posledicam, medtem ko bo po kraljevi pomilostitvi vse polno neodkritih zločincev ostalo med nami — in bodo nemočno izvrševali svojo umazano politično obrt. Za te ni kazni, pa tudi ne amnestije.

Dopisi.

Gornja Radgona. Kakor se javlja iz Beograda, je dovolil ministerski svet svoto od 160.000 din. za stavbo carinarnice v Gornji Radgoni. Skrajni čas je bil, da se Beograd spomni na najskrajnejšo severno mejo in da priskrbi carinarnici primerno poslopje. Najpriljubnejše bi bilo, ko bi merodajni činitelji stopili z železniško upravo v stik in adaptirali gornjeradg. kolodvor tako, da bi s prispevkom novega kredita tudi carinarnico dobila v kolodvorskem posloplju primerne uradne prostore. Ob mostu pa bi naj bila tudi poslovalnica za one, ki porabljajo most. Sicer pa pri nas „ima vremena“ in predno bo dovoljen znesek likvidiran, bo še precej Mure steklo. Vendar je kljub temu upati da se Gornja Radgona polagoma zmodernizira in razširi.

Mastna plača! (Dopis.) Odvetnika ali kakega drugega takega škrica? Ne, ampak kateheta, ki je v prvem polletju na 3 km oddaljeni šoli poučeval 140 ur ter dobil za ves ta trud, čujte in strmite, celih Din. 93.65, tako da pride na uro s potnino vred kar K 2.54. Kaj ne, to je plača, ki bije v obraz pravici in enakosti! Za ta beraški denar še si podplatov ne morem kupiti, ki sem jih raztrgal pri hoji v šolo in nazaj. Za prečane in povrh še

katoliške veroučitelje — nema kredita, pač pa za sokole.

Gornja Radgona. Tukajšnjim demokratom se je menda „Murska Straža“ hudo zamerila, ker menda včasih ne štedi s poprom in zato so se zatekli k „Prekmurškemu glasniku“, kjer so dobili posebno rubriko „Pomurske novice“, kamor strpavajo seve le Gornjo Radgono, ker drugih dopisov ni. Več širokoprsnosti, gospoda na meji in manj dlakocepstva, pa bo vse šlo. Kaj mislite, da ljudstvo ne vidi, da namenoma ne priobčujete vabil na „svoje“ prireditve (Dramatično društvo je navodno nestransko) v „Murski Straži“? Tako se je že parkrat zgodilo, pa ni prav in škodljivo je za narodno stvar ob meji. Nič nimamo proti temu, da se poslužujete „Prekmurskega glasnika“, vendar ne kritizirajte slabe udeležbe pri takozvanih „svojih“ prireditvah ako v svoji strankarski prenapetosti bagatelizirate list, katerega čita naše ljudstvo. Če so vas pa „tiste“ kritike ujezile, bodite uverjeni, da istih ako niso naročene ne bomo več priobčevali. To vam ponovno zatrjujemo. V ostalem pa bi bilo želeti, da bi mi obmejni Slovenci pri gojitvi dramske in pevske umetnosti, sploh pri kulturnih prireditvah bili vedno in povsod v prvi vrsti Slovenci in — radikalni narodnjaki, katerih delovanje in nastop naj skuša prirediti drugojezične sodržavljane, da se končno vendarle po človeški razumemo!

SLOVENC! SLOVENKE!
POMAGAJTE GLADUJOČIM
RUSKIM BRATOM!

Gornja Radgona. Na inicijativo pol. komisarja g. dr. Levičnika se je konstituiral poseben krajevni odbor za pomoč gladijočim v Rusiji. Na ustanovnem sestanku, ki se je vršil v soboto dne 27. pr. m. v gostilni „pri lovcu“ se je nabrala svota 500 Din. kot prvi dar. Odbor je sklenil, da raztegne to zgolj človekoljubno akcijo na celi okraj, vsled česar se opozarjajo gg. občinski predstojniki, da se vsem tozadevnim pozivom z blagohotnostjo odzovejo ter s svojim vplivom dejanski pripomorejo k temu, da ne bo gornjeradgonski okraj zadnji pri tem plemenitem delu za pomoč gladijočim ruskim bratom. Kot prvi način, kako bi se najhitreje zbral večji znesek je odbor izdal nabiralne pole. Pripominjamo, da je ta

sme sušiti. Rastline se ne smejo nabirati ob mokrem vremenu, tuai ne, dokler je še na njih rosa; v tem slučaju dobijo rastline med sušenjem črne pege ali pa postanejo plesnive, ter so nerabne.

Listje se začne nabirati takoj, ko se je dobro razvilo. Nabira se samo zdravo, sveže listje, brez uvelega ali bolnega. Nabrano sveže listje se ne sme puščati dalje časa na kupu ter se tudi ne sme tlačiti v vreče, sicer ogori ter postane pri sušenju črno. Takoj, ko se je sveže listje nabralo, se mora na tenko raztrositi na kakem suhem, zračnem, senčnem prostoru in tako posušiti. Na solncu se listje ne sme sušiti, ker škoduje solnce zeleni barvi. Splošno je treba paziti, da ostane listje lepo zeleno, ter da se ne suši umazanega listja.

Cvetje se nabira takoj, ko se je popolnoma razvilo ter se ga na tenko raztrosi na rjuhe ali papir, da se posuši. Cvetov se ne sme dosti dotikati z prsti ali jih stiskati, sicer se sprimejo in začnejo plesniti. Cvetje se lahko suši tudi na solncu, vendar je bolje, da se ga suši kakor listje na suhem, senčnem prostoru. Za cvetje je posebne važnosti, da ohrani tudi v posušeni obliki barvo svežih cvetov.

Korenine se nabirajo začetkom pomladi ali v pozni jeseni. Ko se izkopljejo, naj se jih na čisto opere v vodi. Daljše korenine se prerežejo na 5—6 cm dolge kose, debelejše se pa precepijo po dolgosti. Take se natrosijo na tenko na kako rjuho ter se posušijo pri moč-

nem solncu. Med sušenjem se morajo večkrat obračati. Korenina je le tedaj popolnoma suha, če se preši ko se jo prelomi. Korenine se lahko sušijo tudi v zakurjenem prostoru, kakor n. pr. sadje, vendar je treba paziti, da ni vročina huda, sicer postanejo korenine nerabne.

Seme se nabira malo prej, predno je popolnoma dozorelo. Stročnice s semenom se raztrosijo na rjuhe ali papir ter se sušijo pri močnem solncu ali pa v zakurjenem prostoru. Pri sušenju seme dozori. Nato se ga odstrani iz stročnic ter se ga preseje, da ostane čisto semenje. V slučaju, da še ni povsem suho, naj se sušenje nadaljuje.

Sledijo specialna navodila za posamezne rastline. **Z križem označene so strupene, zato previdnost pri ravnanju z njimi.**

Rastline.

Tavžentroža, zlati grmiček. Herba centaurii. Tausendguldenkraut. — Raste posebno na mokrih travnikih in goličavah v gozdu. Cela rastlina se v času, ko cveti (junij—julij) požanje, toda samo takrat, dokler je še cvetje rudeče in listje lepo zeleno. Rumeni deli naj se odstranijo, ker je taka rastlina manj vredna. Nažeta rastlina se naj poveže v majhne, 1/4—1/2 kg težke snope, ter se obesi na senčnem, zračnem prostoru. Suši se kakor tobak. Nikakor se ne sme sušiti na solncu. 4 kg sveže = 1 kg suhe.

akcija popolnoma izvenstrankarskega značaja ter so v odboru zastopane različne stranke.

Gornja Radgona. Pišejo nam: Svojčas ste v „Murski Straži“ vrgli v našo lokalno (krajno) politiko zelo delikatno vprašanje glede človeka brez posla, ki na javnosti nepojasnjen in kolikortoliko misteriozen način živi precej udobno itd. To vprašanje se je rešilo in ni eksistenca tega „zaupnika polic. oblasti“ nobenemu Gornjeradgončanu skrivnost. Sicer pa je Vaša „Murska Straža“ svojčas, ko se je iskalo po Posojilnici in „Panoniji“ orožje jasno povedala, da ima opraviti s tihotapci in sličnimi sencami človeške družbe. Radovedni smo, kaj poreče njegov bivši šef, ki se je menda do sedaj že overil, koga je imel za „detektiva“... No lepi detektivi to! (PS. Priobčujemo dopis s pripombo, da se nam ne zdi čudno, če si kaka ženska omota okoli spodnjega telesa svile za ogromno svoto vrednosti, kakor se splošno govori, da se je to v opisanem slučaju zgodilo, vendar je stvar toliko bolj interesantna, ker je v njo zapletena „Murska Straža“ radi svoječasne polemike z g. Rančigajem, o katerem so nam splošno dopisovali, da je baje človek brez poklica. Uredništvo se zato ni dalje brigalo, ker smo bili mnenja, da izvršuje g. R. kak tajni poklic, za katerega ni treba znati uredniku „Murske Straže“ in drugim radovednejšem. Sicer niso ogromne svile zaplenili njemu osebno, pač pa drugi osebi, ki je stvar zanj kupila najbrž za domačo porabo. Končno pa on ni odgovoren za to, če kdo tihotapi svilo — pa četudi je iz njegovega sorodstva. O zadevi si bomo pri skrbeli izvirno poročilo od nemške carinarnice ter ob priložnosti več povedali. — Uredn.)

Križevci pri Ljutomeru. 19. maja oddana karta-dopisnica je prispela v Gornjo Radgono 23. maja torej v razmerno zelo kratkem času. Treba bo malo potipati, pa bo menda šlo.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Ni nam žal, da smo se potrudili na Vnebohod v mučni vročini v krasno Slomšekovo dvorano. Užitek res umetniški nam je bogato poplačal precejšen trud. Le škoda, da je nemirno občinstvo, ki se je kar trlo v dvorani motilo igralce in gledalce. Mislili smo, da je ljudstvo že bolj zrelo, pa smo se varali. Muropoljci, bodite hvaležni prirediteljem, ki vam nudijo toliko lepega in prijetnega v taki popolnosti in uglednosti. — Mešan zbor je zapel v začetku 2 ljubki pesmici, tamburaši so pokazali v par komadih svojo spretnost, nastopil je z dovršeno deklamacijo srčkan deček, sledil je kratek pozdrav in nastopili so igralci in igralke, izvrstno maskirani ter so nam v živahno igranih prizorih povedali in pokazali toliko resničnega

življenja, da smo jim res hvaležni za nemal trud, ki jih je stalo toli dovršeno uprizorjanje nove narodne igre „Obrekljivci.“ Zadnji čas sem imel priliko opazovati diletante iz boljših, izobraženejših krogov, pa moram reči, da so pri meni dobili prvenstvo „Križevčani.“ Le pogumno naprej!

Boreci. Na nepojasnjen način je 24. p. m. začelo goreti pri želarju Trojnarju. Ravno je pripeljal listje in odšel po opravkih. Ker je bilo vse suho in s slamo krito, je v nekaj minutah bilo vse v plamenih, da niso mogli niti živine rešiti. Ena krava je odtrgala jasli, pa ni mogla z njimi skozi preozka vrata. Ko so prihiteli ljudje, pa je bilo že prepozno. Zadobila je take opekline, da so jo morali zaklati. Trojnarju ni ostalo ničesar živega ne v svinjskih in ne v kravjih hlevih. Pregoreli so tudi stropi v kleti in vsebina v njej. Vse orodje z vozom vred je postalo žrtev požara. Trojnar je zavarovan za malenkostno vsoto 800 K. — Požar je z bliskovito naglico zajel tudi sosedova poslopja. Križanič, ravnotako majhen posestnik je bil tudi z doma. Vendar so njemu rešili skoraj vso živino, kar je bilo doma. Ko so prihiteli domači iz hoste, kjer so grabili listje, je bilo vse v najhujšem ognju. Zgorelo je, kar je bilo lesenega. Plameni so švigali čez cesto in ogrožali trije sosesde. Pri Jugrovih se je že užgala streha, pa so ogenj k sreči pogasili. Drevje pred poslopji je zabranilo večjo nesrečo. Križanič je zavarovan še za uanjšo vsoto ko Trojnar. Eden je večji revež ko drugi. — Ta nesreča je zopet glasen opomin vsem, ki še niso zvišali zavarovanja, da to nemudoma store, ker nesreča nikoli ne miruje. Pohvalo je treba izreči tem potom požarnim brambam, ki so bile kmalu na licu mesta in vsem požrtvovalnim gasilcem, grajo pa tistim zijačem, ki so pasli le svojo radovednost ter celo na poziv službojočega orožnika niso hoteli prijeti za rešilno delo. Sram jih bodi!

Ljutomer. V nedeljo, dne 28. maja je imel Murski Sokol svoj okrožni zlet. Po predpripravih soditi je bilo pričakovati nekaj velikega. Posetniki zleta pa niso prišli na svoj račun — posebno kar se tiče užitka pri izvajanju telovadnega programa, ki se je izvedel nad pričakovanje klaverno. Globok vtis je napravil govor g. dr. Pivko iz Maribora o časti in poštenosti ter značajnosti in je le želeli, da bi se vsi navzoči v resnici poglabili v misli g. profesorja, ki gotovo ni govoril zato, da ostane njegova beseda prazna fraza. — Sokol je privatno društvo. Kljub temu pa je tukajšnji državni poštni urad imel pod komando g. nadpoštarja celi teden polne roke dela s predpripravami, s srečolovom i. dr. v kar so bili celo selski

pismonoše komandirani. Stranke, ki so po opravkih prišle na poštni urad so morale čakati, dokler niso gospodične svoje „službeno“ delo dokončale in se potrudile k stranki, ki čaka pri šalterju s „privatnim“ muhami. — Tako postopanje je vredno graje tembolj ker smo prepričani, da bi se ob priliki kake orlovske prireditve držali naši državni uradi do sekunde natančnih uradnih ur ter ne bi storili niti najmanjše usluge. V principu pa smo odločno proti temu, da bi se državni urad s celim osebjem eksponiral v službenem času za privatno društvo.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Tamburaški odsek priredi na Binkoštni pondeljek v društveni dvorani veselico. Spored: nastop tamburašev. Igre: „Planšarica“, „Pogodba“, „Kmet in fotograf“. Vabimo vse prijatelje poštene zabave. Čisti dobiček je namenjen za nove brde.

Murska Sobota. Jugoslovenska Matica, podružnica v M. Soboti, priredi v četrtek dne 15. junija na dvorišču gostilne Benko v M. Soboti veliko vrtno veselico s prosto zabavo, šaljivo pošto i. t. d. Začetek ob 3. uri popoldne. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Ker je Jugoslovenska Matica popolnoma nestrankarsko kulturno in dobrododelno društvo, pričakujemo obilne udeležbe. Odbor.

Sv. Jurij p. Rogačovci. Tu se je ustanovilo društvo Piparski klub, ki si je nadelo prelepo nalogo, da spravi na noge komaj ustanovljeno šolsko knjižnico v Svetem Jurju in podpira Jugoslov. Matico ter širi narodno delo ob meji Burgenlanda, kjer je bilo isto stoletja mrtvo. Društvo ima v programu tudi, da začne z igrami, katere so velikega narodnega pomena, posebno ob naši najsevernejši meji. Zanimanje za društvo je zelo veliko in upati je na dobre uspehe posebno, ker je to društvo kot prvo te vrste v Prekmurju. Ker društvo ve, da znate v ostali sloveniji ceniti pomen narodnega dela in šolskih knjižnic ob meji, posebno v Prekmurju, se isto obrača do javnosti, posebno do knjigarn, raznih društev itd., da priskoči društvu na pomoč s kako knjigo ali pa z denarnimi prispevki. To so le male žrtve, posebno še, če pomislimo, koliko mrtvih knjig je, ki ležijo zakopane v prahu po zalogah in omarah brez haska, med tem ko bi tu jako dobro došle in bi se obrestovale stotero. Treba je le malo dobre volje in vec zanimanja za naše Prekmurje, pa gre in nobena žrtev ne bo pretežka. Misliti moramo vedno na mladino, ki je naš up! Torej na delo! Darove naj se blagovoli poslati na Piparski klub v Sv. Jurju, p. Rogačovci, Prekmurje.

Dolnja Lendava. Pred tukajšnjim sodiščem je bil obsojen znani madžarski špijon

Listje.

† **Listi volčje češnje.** Folia belladonae. Tollkirschenblätter. — Listje brez stebila se nabira od junija do septembra. Listje s stebli je manj vredno. Takoj, ko se natrga, se naj na podstrešju ali sličnem senčnem prostoru na tanko raztrosi. Na kupu ne sme ležati, ker se tako lahko pokvari. Pri sušenju se naj večkrat obrača. Pazi se naj, da ostane listje lepo zeleno, ker le tako ima polno vrednost. 5½ kg svežega = 1 kg suhega.

Cvetje.

Arnika. Flores arnicae. Arnikablüten. — Cvetje brez stebila se naj nabira v mesecih junij—julij pri solncu, ko se je rosa že povsem posušila. Najedeno ali pokvarjeno cvetje se naj ne uabira, ker so v takem zabubljene žuželke, ki potem med suhim cvetjem napravijo veliko škodo. Natrgano cvetje se naj takoj na tenko raztrosi na rjuhe ali papir. Sušise ga pri solncu. Pazi se naj, da se ne nabira že ocvelo cvetje, ker tako je v suhem stanju neporabno. (Izgleda kakor volna.) 3½ kg svežega = 1 kg suhega.

Lipovo cvetje. Flores tiliae. Lindenblüten. — Nabira se samo popolnoma razcveto cvetje, ter se v podstrešju ali sličnem senčnem, zračnem prostoru na tenko raztrosi in posuši. Na

solncu se ne sme sušiti, ker solnce škoduje barvi cvetja. 3 kg svežega = 1 kg suhega. Razlikuje se pa dve vrsti lipe. Ena ima listje, ki je na obeh straneh zeleno. Pri drugi je pa listje na eni strani zeleno, na drugi pa srebrno-sivo. Cvetje teh dveh vrst se naj nabira, suši in hrani, če le mogoče, ločeno, ker je druga vrsta nekoliko manj vredna od prve. V slučaju, da pa to ni mogoče, se pa plača za mešano blago povprečna cena.

Bezgovno cvetje. Flores sambuci. Hollerblüten. Zrelo cvetje se nabira pri solncu, toda brez debelega stebila in tudi še-le takrat, ko se je rosa povsem posušila. Cvetje se v podstrešju ali sličnem senčnem prostoru razprostrene na rjuhe ali papir, ter se skrbno posuši. Glavno paznjo je posvetiti temu, da ostane cvetje lepo rumeno. Na solncu se ne sme sušiti. 5 kg svežega = 1 kg suhega.

Plavica. Flores cyani. Kornblumen. — Nabira se, ko je cvetje po vsem razvito in sicer le v suhem vremenu. Nabirajo se samo plavi lističi, brez cvetove glavice. Raztrosi se na tenko v senčnem prostoru na papir in posuši. Na solncu se ne sme sušiti. Pazi se naj, da ostanejo lističi lepo plavi. 4 kg svežih = 1 kg suhih.

Divji mak. Flores papaveris rhoeados. Klatschmohnblüten. — Nabira se samo rudeče

listje cvetov, brez cvetove glavice in to samo ob suhem vremenu. Suši se v senci, nikakor ne na solncu. 6 kg svežega = 1 kg suhega.

Skorja.

Krhljikova skorja. Cortex frangulae. Faulbaumrinde. — Raste v mokrih goščavah kot grm. V začetku pomladi se porežejo 2—3 letne veje in mladike, ter se olupijo. Skorja se nareže v približno 30 cm dolge kose, ter se na solncu ali zakurjenem prostoru posuši. 2—3 kg sveže skorje = 1 kg suhe.

Razno.

Priščnjak (španske muhe). Cantharides. Spanische Fliegen. — Ta žuželka živi najraje na jelšah, vrbah, tudi na bezgu. Zgodaj jutraj, ao so žuželke od hlada še otrple, se razprostrejo pod drevesom rjuhe, nakar se drevo otrese. Žuželke popadajo na rjuhe, nakar se jih pobere v stekleno posodo, ki se da zgoraj dobro zavezati. Posoda z žuželkami se da v vročo vodo, ker vročina umori žuželke. Ne smejo pa priti v dotiko z vodo. Te se na to razprostrejo na rjuhe ter se na močnem solncu posušijo. Pazi se naj, da ostanejo žuželke kolikor mogoče cele. 3½ kg svežih = 1 kg suhih.

in nastavljenec grofa Esterhazyja, logar Kosa Jozsef iz Bukovnice, na — štiri dni zapora, zato, ker so našli žandarji pri njem skrite vojaške puške, municijo in ročne granate. Uprava Esterhazyjeva pa mu je povodom selitve na Madžarsko dala na razpolago konje in vozove; bil je sprejet kot mučenik. So pač tiči, ti-le naši prekmurški madžaroni, ki pod firmo „Slovenci“ uganjajo svoje protidržavne mahinacije. Ljuti so posebno na tukajšnje uradništvo, ki je njihove nakane še vedno pravočasno odkrilo in račune prekrizalo. Državi nevarni niso prepusti ljudje temveč inteligentnejši sloji, ki s svojo priučeno azijsko zvitostjo rovarijo in spletkarijo. Zato pa je dolžnost naše inteligence, da nastopa z domačini prijazno in s poukom, ne pa sovražno in denuncijansko. Sovražno pisanje goji utopiste, ki zbirajo puške in granate, kar gotovo ni državotvorno delo.

Gospodarstvo

Menični blanketi in živinski potni listi.

Delegacija ministrstva financ objavlja uradno:

Menični blanketi nove emisije se izdajo v najkrajšem času v promet in se bodo najkasneje koncem meseca maja 1922 dobivali pri pooblaščenih prodajalcih (trafikantih).

Finančna deželna blagajna v Ljubljani in davčni uradi izven Ljubljane so zavezani prodajati neposredno strankam le menične blankete v vrednosti po 13 Din. 20 para in nad to vrednostjo.

Po 30. juniju 1922 je kolkovanje (dokolkovanje) meničnih blanketov dopustno samo v zmislu člena 13 taksnega in pristojbinskega pravilnika (Uradni list št. 104/1921), in se smejo uporabljati izključno in sicer tudi ob tem dokolkovanju samo monopolizirani menični blanketi nove emisije*).

Živinski potni listi (stočni pasovi) stare emisije razun onih po 50 para, ki ostanejo še dalje v veljavi, se smejo ob predpisnem dokolkovanju uporabljati samo do 30.

*) Ako pa pogledamo praktične razmere naših zadrug in denarnih zavodov, bomo našli tam veliko število menic na visoke svote, veljavne še po 1. avgusta. Take menice stare emisije bi se morale v interesu državljanov pri pristojni davčni oblasti ponovno žigosati in opremiti s klavzulo za daljšo veljavnost. Z obnavljanjem pa nastanejo za stranke ogromni stroški za kolektivno.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijno mlečno milo najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 120 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhljaj, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K. Prodajalci ako naročijo najmanj 12 kosov od ednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 Kr.; Brkomaz 10 Kr.; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih skatljah 40 Kr.; najfinejši Hega zobni prašek v patent skatljah 40 Kr.; puder za gospe v vrečkah 8 Kr.; zobni prašek v skatljah 12 Kr.; v vrečkah 8 Kr.; Sachet dišava za perilo 12 Kr.; Schampooon za lasi 8 Kr.; rumenilo 12 listkov 48 Kr.; najfinejši parfum po 48 in 60 Kr.; Močna voda za lase 80 Kr. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elsatrg št. 326, Hrvaško.

junija 1922 in se zamorejo zamenjati proti onim nove emisije oziroma onim stare emisije po 50 para (eventuelno proti doplačilu) do 31. junija 1922 potom okrajnih glavarstev, ki prejmejo posebna navodila.

Že rabljeni živinski potni listi, ki so opremljeni z uradnimi potrdili i. sl. in živinski potni listi stare emisije po 50 para, ki ostanejo še dalje v veljavi, se ne zamenjajo.

Razne vesti.

Konec sveta. Leta 1910., ko se imel spomladi pokazati Halleyev komet, se je prerokovalo o koncu sveta, kar je povzročilo med ljudmi veliko razburjenje in mnogo jih je od strahu končalo s samomorom. Toda prerokovanje se je izkazalo za tako lažnivo kakor tisoč drugih. Sedaj pa se je znašel neki dr. Bernd, ki, prerokuje, da bo leta 2000. konec sveta. Svoje prerokovanje utemeljuje s prerokbami irskega škofa Malahije, živečega v 12. stoletju. Škof Malahija je izdal knjigo prerokb, v kateri navaja „točno“ vse papeže. Vsakemu papežu je dal posebno označbo. Tako ima po Malahijevih prerokovanjih papež Leon XIII. pridevek „lumen de coelis“ (luč z nebes), kar se kolikor toliko ujema, kajti papež Leon XIII. je imel v svojem grbu zvezdo repatico. Benediktu XV. je dejal Malahija „religio depopulata“ (ljudje brez vere), kar bi za dandanašnji čas tudi veljalo. Po Benediktu XV. našteva Malahija samo še osem papežev; poslednji izmed njih naj bi bil Peter Rimljan. Tedaj bo človeštvo propadlo in strašni sodnik bo sodil svet. Dr. Bernd pravi, da bo to okoli leta 2000., kar se ujema tudi s prerokovanji drugih narodov. Vzhodni narodi trdijo, da bo obstojalo človeštvo le 6000 let — 3000 let pred rojstvom velikega modrijana Caratustre iz 3000 let po njegovi smrti. Ker je bil rojen Caratustra 1000 let pred Kristom, bi čakala torej naše naslednike leta 2000. neizogibna smrt. Pri vseh teh prerokovanjih je čudno samo to, kako more pisati take senzacionalne stvari doktor in kako more najti človeka, ki mu jih založi in pusti tiskati.

Ali sem poravnal naročnino?

Pravo originalno
Erenyi
„DIANA“
francosko vinsko žganje
se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica	K 18
Srednja „	K 50
Velika „	K 100

Erenyi DIANA
francosko vinsko žganje
je najboljši hišni prijatelj in ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Pazimo se pred ničvrednimi ponarejanji!

Glavno zastopstvo za celo Jugoslavijo:
Jugopharmacija d. d. Diana
oddelek Zagreb. Prilaz 12.

Preprodajalci dobijo velik popust.
Zahtevajte cenik!

(Oblastveno zavarovano!)

Andrej Oset Po ceni se prodaja

Aleksandrova cesta 57
telefon 88

trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvmi, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzopjavni naslov Andrej Oset.

ena platnena in ena siva obleka. Ogleda se lahko na Spodnjem Grisu 16, I. nadstropje.

Pol leta starega

Otroka (fanta)

se da za svojega. Vprašati v upravništvu „Murske Straže“.

Diamalt

Pozor, pekarji „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec, Zagreb, Skladišče Strossmayerjeva ul. 10.**

Proda se tako

1 kompletna mlatilna garnitura 8 HP.

Poizvedbe da **Ludvik Franc in sinovi v Mariboru.**

Izjava.

Podpisana **Bernarda Adamič**, posestnica v Drakovcih števil. 12, prekličem vse brezvestne in neznačajne žaljivke izražene v sovražstvu zoper Reziko Lah gospodarico v Drakovcih št. 19, jo prosim javno odpuščanja, ter se njej zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopanja.

Bernarda Adamič.

Slovenci!

Slovenke!

Sredi surovega političnega boja današnje dobe in v borbi za blaginjo naroda smo se odločili izdati t e d n i k

Samouprava

Naročnina znaša do konca leta 12 Din., posamezna številka 50 para. Prva številka z natančnim programom izide začetkom meseca junija. Uredništvo in uprava lista se nahaja v Gornji Radgoni, Sloveniji.

Vsak Slovenec, kateremu je količjak ležeče na tem, da se plemenski spori v naši državi odstranijo ter ustvari predpogoj za uspešno delo v prid države in naroda, si naj naroči t a k o j

SAMOUPRAVO

organ narodne radikalne omladine v Sloveniji!
Odbor.

Zdravilišče Slatina Radinci

odprto za okolico že 15. maja.

Zdravijo se sledeče bolezni:

srčne, mehurne, ledvične, protin, revmatizem itd.

Do 1. julija 25 % popustka na cene sob.

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z neom. z.